

מדד השלום - מאי 2011:
אחרי ביקור ראש הממשלה בושינגטון
(סקר שני לחודש מאי)
פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

הערכות הציבור את ביקורו האחרון בושינגטון של ראש הממשלה, בנימין נתניהו הן מעורבות, וניכרות באופן שונה בשני מישורים: מישור היחסים הבילטרליים של ארה"ב עם ארה"ב ומישור הסכסוך וסיכויי השלום עם הפלסטינים.

במישור הבילטרלי הישראלי-אמריקני הציבור היהודי רואה בביקור הצלחה: 61% סבורים כי נתניהו הציג מדיניות מאוזנת, לא נוקשה ולא רכה מדי. 54% גם סבורים שהוא תרם לחיזוק התמיכה של ארה"ב בישראל. באותה רוח, 43% מעריכים כי הביקור תרם לשיפור היחסים בין שני המנהיגים: ראש הממשלה נתניהו ונשיא ארה"ב אובמה (18% גורסים שהוא הזיק ו-32% שהביקור לא השפיע). יתר על כן, חל גם שיפור ניכר בתפיסת עמדתו של אובמה בנושא הסכסוך: רק 31% בציבור היהודי כיום סבורים כי עמדתו של אובמה היא יותר פרו-פלסטינית (ירידה ניכרת בהשוואה ליוני 2010 שערב אז הרוב - 57.5% - חשבו כך). במקביל, שיעור המעריכים את מדיניות אובמה מאוזנת עלה מ 28% ל 45% ואילו שיעור המעריכים כי עמדתו היא יותר פרו-ישראלית עלה מ 8% ביולי 2010 ל 14% כיום.

במישור הסכסוך עם הפלסטינים חלה אחרי הביקור דווקא החמרה בהערכות הציבור היהודי לגבי העתיד: שיעור האמינים כי הפלסטינים יכריזו בספטמבר על מדינה עצמאית בגבולות 67 גם ללא הסכם עם ישראל ויבקשו שהאוי"ם יכיר בה עומד כיום על 75% בהשוואה ל 64% שהעריכו כך ערב הביקור. יתר על כן, למרות שאובמה הבהיר לאחרונה כי הכרזת עצמאות חד-צדדית תהיה טעות חמורה, רוב מכריע (72%) בציבור היהודי מעריך שדבריו לא יגרמו לפלסטינים לחזור בהם מכוונת ההכרזה. בדומה, חלה ירידה בשיעור הסבורים כי ביכולה של ישראל היה למנוע את המהלך הפלסטיני: לפני הביקור האמינו 40% שישראל הייתה יכולה למנוע את המהלך אך לאחריו ירד שיעור המאמינים בכך ל-35%. בציבור היהודי יש כיום רמה גבוהה מאוד של הסכמה (71%) שבעצרת האו"ם יהיה רוב גדול שיתמוך בהכרזה ויכיר במדינה הפלסטינית (בנושא האחרון ניכרת דווקא ירידה מסוימת שכן ערב הביקור 75% העריכו כי יהיה רוב לתומכים באו"ם). על רקע זה ניתן להבין מדוע הדעה השכיחה בציבור היהודי היא שהביקור של נתניהו בארה"ב לא השפיע על הסיכוי לקדם את המו"מ עם פלסטינים (45%) או אף הזיק לו (24%), שעה שרק 21% גורסים שהביקור תרם תרומה חיובית לקידום השלום.

כשמדובר בציבור הערבי הערכת הביקור במישור הישראלי-אמריקני היא שונה מאוד מזו של הציבור היהודי, גם כאן רווחת התפיסה כי הביקור הביא לשיפור היחסים בין ישראל לארה"ב ואולם הערכת התוצאות החזויות של התקרבות זו היא הפוכה: רוב גדול (73%) מעריך כי המדיניות שהציג נתניהו היתה מדי נוקשה. יתירה מזו: (71%!) מהערבים סבורים כי מדיניותו של אובמה היא יותר פרו-ישראלית ורק 9% שהיא יותר פרו-פלסטינית. לפיכך אין תמה כי 52% מהם סבורים שהביקור תרם לשיפור יחסים בין שני המנהיגים ו-68% חושבים שהוא תרם לחיזוק התמיכה האמריקנית בישראל.

במישור היחסים בין ישראל לפלסטינים הרי שכמו ערב הביקור שוב נמצא כאן רוב (58%) הצופה כי הפלסטינים לא יכריזו ולא יבקשו בספטמבר את הכרת האו"ם במדינה עצמאית אך יש חילוקי דעות בשאלה האם יהיה או לא יהיה רוב בהנחה שתתבקש הכרה של האו"ם במדינה הפלסטינית (50% חושבים שלא יהיה רוב ו 48% שכן יהיה). בציבור הערבי כמו בציבור היהודי הרוב (63%) סבורים כי דברי אובמה לא יגרמו להם לשנות את דעתם. ואולם, בניגוד לציבור היהודי הרי שבציבור הערבי הרוב 55.6% חושבים כי ישראל היתה יכולה למנוע את המהלך הפלסטיני לו היתה מגלה בעבר גמישות גדולה יותר במשא ומתן. על רקע זה אפשר להבין מדוע הרוב בציבור הערבי (56%) מעריך כי הביקור הזיק לסיכוי לקדם את נושא השלום בין ישראל לפלסטינים.

מדד השלום נערך בחסות [תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים](#) (אוניברסיטת תל אביב) ושל [המכון הישראלי לדמוקרטיה](#). [הסקר הראשון](#) בוצע בטלפון בימים ג-ד 17-18 במאי על ידי מכון "דחף". השתתפו בו החודש 600 מרואיינים שהם מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל. [הסקר השני](#) בוצע בטלפון בימים א-ג 29-30 במאי גם הוא על ידי מכון "דחף" והשתתפו בו 601 מרואיינים שהם מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל. טעות המדידה למדגמים בגדלים אלה היא 4.5%. עיבודים סטטיסטיים: גב' יסמין אלקלעי.